

Välkommen till Paradisets naturreservat

Paradisets skogar i Hanveden är ett stort sammanhängande skogsområde med höga naturvärden, i huvudsak opåverkat av modernt skogsbruk. Området är ett populärt utflyktsmål som inbjuder till vandring och natupplevelser i en tyst och rofylld miljö.

Naturreservatets marker ligger på en höjdplatå, med Stockholms läns högsta punkt, Tornberget 111 m.ö.h. strax utanför gränsen. Här fanns för 9000 år sedan en skärgård, som gav stenålderns människor möjlighet att jaga och fiska.

Idag lockar Paradiset med naturskogar, delvis klassade som urskog och inlemmade i Europas nätverk av skyddsvärda naturområden ”Natura 2000”.

En ursprunglig rik fauna och flora finns bevarad, med ett flertal arter som trivs i skog av hållmarkskaraktär. Tjädern har här en av länets starkaste stammar. Dessutom finns orörd granskog på näringsrik mark. Ett sådant område finns vid Granby med en av Södertörns intressantaste mosslokaler.

Vid torpet Paradiset finns kulturmarker med äldre bebyggelse samt en ängsmark med bl a en spännande flora och flera ovanliga fjärilar.

Området har häckande storlom och fiskgiuse vid sjöarna, vilka dessutom hyser ett ovanligt rikt vattenlevande djurliv.

Reservatsregler

Föreskrifter för allmänheten

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

- förstöra eller skada berg, jord eller sten genom att borra, rista, gräva, hacka, spränga, måla eller liknande
- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar
- störa djurlivet (t.ex genom att klättra i boträd, fänga och döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur)
- fänga och insamla ryggradslösa djur
- medföra okopplad hund eller annat husdjur
- rida annat än på anvisad väg
- göra upp eld på berghällar och klippor
- sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller därmed jämförlig anordning
- framföra motordrivet fordon annat än på härför avsedda vägar

Fakta Paradisets naturreservat:

- Reservatet bildat år: 2002
- Areal: 760 hektar
- Markägare och naturvårdsförvaltare: Huddinge kommun
- Bokning av övernattnig vid Paradiset: Paradiset-Hanvedens vänner

För vidare information kontakta Naturvårdsenheten i Huddinge kommun på telefon 08-535 300 00 eller www.huddinge.se

Omslagfoto: Familj vid Trehörningen. Foto: Thomas Strid.
Produktion: Huddinge kommun (Lars Heins, Tiina Laantee, Thomas Strid och Richard Vestin).
Karta och formgivning: Keith Samuelson. År 2007, rev 2017.

Rik stenålder

För 9000 år sedan reste sig Hanveden ur havet (Ancylussjön), när inlandsisen drog sig tillbaka. Människorna kom paddlande som jägare och fiskare till denna ögrupp som då låg ca 15 mil från närmsta kust. Havsytan låg vid denna tid ca 75 m högre än idag och stenåldersjägarna bosatte sig i dalgångarnas moräns-lutningar, dåtidens sund och vikar i skärgårdslandskapet. Här kan man idag påträffa stenredskap och rester från tillverkningen av dessa. Man fick hålla till godo med kvarts då flinta inte finns i dessa trakter. Mycket spill blev liggande där jägarna suttit och arbetat. Redskap som påträffats är nätsänken, pilspetsar, stenyxor och slipstenar. De första stenåldersboplatserna upptäcktes av amatör- arkeologer nära torpet Paradiset i början av 1990-talet.

Landnivån för ca 9 000 år sedan.

Storskogen - en tjäderskog

Paradisets skog, som även fortsätter söderut i Haninge, är Huddinges största sammanhängande skogsområde. De centrala delarnas höjdpartier karaktäriseras av hållmarkstallskog. På flera ställen kan man se riktiga gammeltallar, ofta nedbetade i topparna av tjäder, områdets karaktärsart, med en av de tätaste stammarna på Södertörn. På de gamla tallarna växer ofta talticka och på några även den ovanliga och rödlistade vintertaggingen som är relativt rikligt förekommande här i Paradisets skogar.

Bland fåglar som inte är så vanliga men förekommer i området finns nattskärar, trädlärika, nötkräka och större korsnäbb. Tidiga vårmorgnar kan orrens bubblande höras. Ovanliga skalbaggar som kan träffas på i gammelskogen är relikbock och bronsljon. För den mossintresserade finns här en av Södertörns rikaste mosslokaler i området vid Granby. Grön sköldmossa, alsiden-, vedsäck-, vedtrapp- och liten hornflikmossa är exempel på ovanliga arter som förekommer. Hela denna värdefulla mossmiljö har getts Natura 2000-status.

Områdets myrar består av öppna eller halvöppna ytor som är uppbyggda av vitmossor. Karaktäristiska växter på myrarna är bland annat hjortron, rosling, skvattram, tuvull, pors och tranbär

Myrmarker vid Långsjön.

Foto: Richard Vestin

Hjortron växer på områdets mossar.

Foto: Thomas Strid

Vildmarkssjöar

Sjöarna i området är näringsfattiga och vattnet är naturligt brunfärgat av humusämnen. De är mer eller mindre naturligt sura. Växtligheten är sparsam med vit näckros, vit- och brunag, notblomster och sjöfräken. På gungflyn som bitvis omger sjöarna kan den insektsätande växten sileshår påträffas. Den lilla sjön Ormputten omges helt av gungfly och där går det att se hur sjön är på väg att växa igen till myr. Trehörningen däremot har en del flacka klippor som inbjuder till bad.

Sjöarna Öran och Ådram är ovanligt rika på vattenlevande smådjur, exempelvis trollsändor, tack vare sitt rena vatten. I Öran finns den inhemska flodkräftan. Den hotas dock av kräftpest, som bland annat sprids via den nordamerikanska signalkräftan. I Trehörningen och Långsjön finns gädda och abborre, men i Öran och Ådram förekommer även mört, sarv, sutare och gärs.

Näckrosor i Långsjön.

Foto: Richard Vestin

Torpet och ängen vid Paradiset

Torpet Paradiset nämns första gången i husförhörlängderna 1829. Det avstyckades till småbruk kring 1920 och de sista brukarna bodde här till 1937. Som bisyssla tvättades här stockholmarnas tvätt. Sedan 1953 har friluftsföreningar hyrt torpet. Föreningen Paradiset-Hanvedens vänner har hand om uthyrningen i dag.

Vid torpet Paradiset finns en fin slätteräng som restaurerades 2005. Delar av området har historiskt använts som åker, men den magra marken har ändå, efter upphörd odling, kunnat utveckla en rik flora och fauna. Ängsmarken inramas numera av en så kallad långgårdsgård med kluvna gårdslen, enligt den tradition man byggde gårdsgårdar med i denna trakt.

Ängen slås varje år i augusti och efterbetas sedan under hösten. Detta för att efterlikna den skötsel ängarna tidigare hade. Här finns en rik flora med bland annat omrot, svinrot, brudborste, kattföt, darrgräs, brudbröd och ängsvädd. Området är också rikt på fjärilar och bland annat kan man här se spännande arter som midsommarblåvinge, violettkantad guldvinge och svaivelgul höfjäril.

Gullvivor vid torpet Paradiset.

Foto: Richard Vestin

Natura 2000

Inom naturreservatet finns det två Natura 2000-områden: Granby och Hanveden. Granby består av en örtrik bäckravin med en artrik mossflora. Sjöarna Ormputten, Trehörningen och Långsjön ingår tillsammans med omgivande myrar och skogsmark i ett Natura 2000-område som benämns Hanveden och sträcker sig vidare in i Haninge kommun. Natura 2000 är namnet på ett nätverk av olika naturområden som skyddas inom EU. De naturtyper i detta område som ska ges en gynnsam bevarandestatus är: Dystrofa sjöar och småvatten, öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn, västlig taiga, skogbevuxen myr samt lövsumpskogar av femnoskandisk typ.

Foto: Richard Vestin

Foto: Richard Vestin

Ångsmarken vid torpet Paradiset är inhägnad av en traditionell gårdsgård och betas efter slätter.

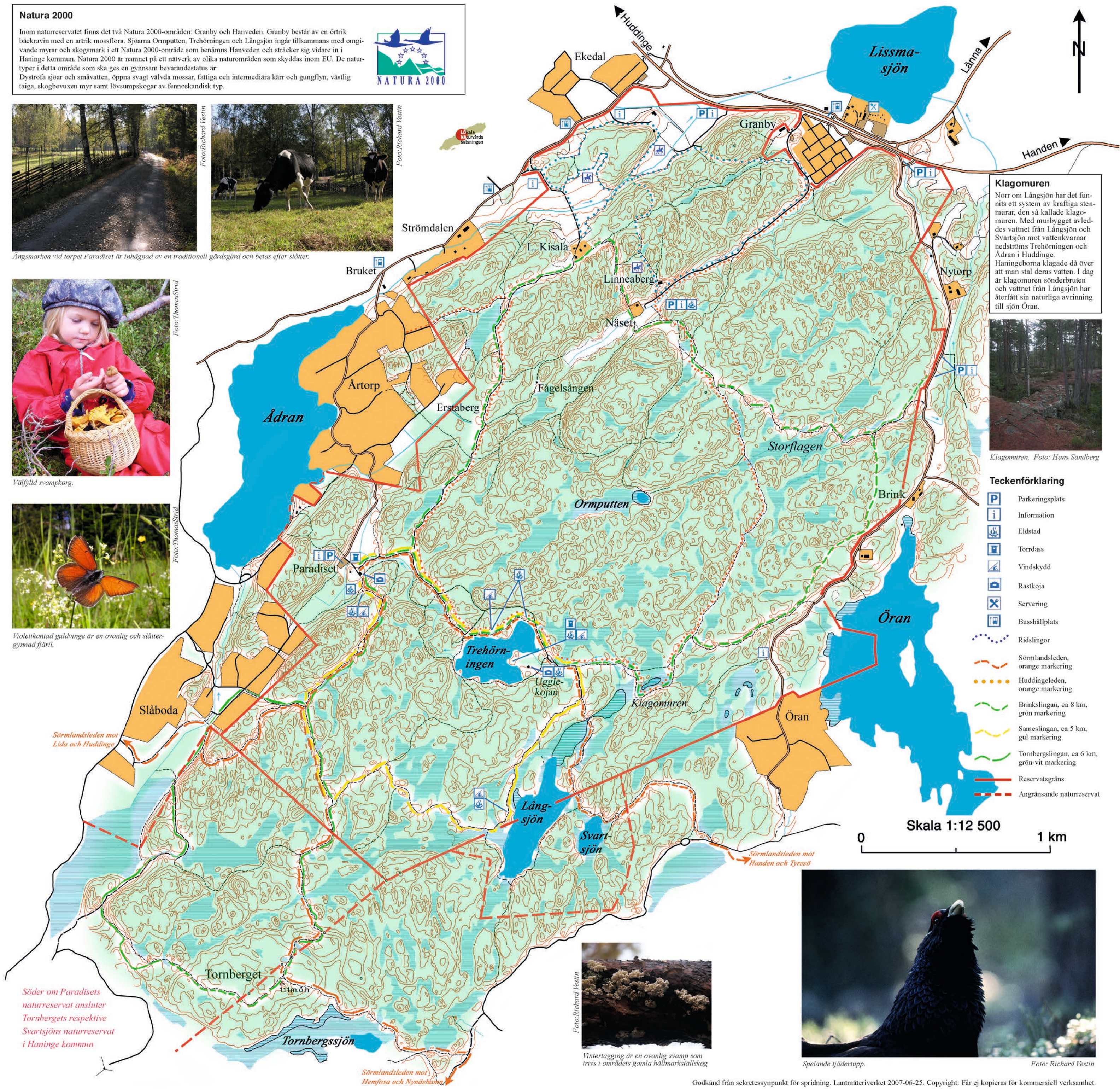
Foto: Thomas Strid

Välfylld svampkorg.

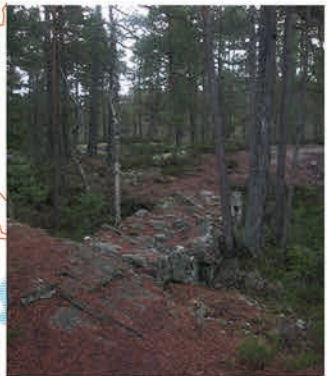
Foto: Thomas Strid

Violettkantad guldvinge är en ovanlig och slättergynnad fjäril.

Klagomuren

Norr om Långsjön har det funnits ett system av kraftiga stenmurar, den så kallade klagomuren. Med murbygget avledes vattnet från Långsjön och Svartsjön mot vattenkvarnar nedströms Trehörningen och Adran i Huddinge. Haningeborna klagade då över att man stal deras vatten. I dag är klagomuren sönderbruten och vattnet från Långsjön har återfått sin naturliga avrinning till sjön Öran.

Klagomuren. Foto: Hans Sandberg

Teckenförklaring

- P Parkeringsplats
- i Information
- Eldstad
- Torrdass
- Vindskydd
- Rastkoja
- Servering
- Busshållplats
- Ridslingor
- Sörmlandsleden, orange markering
- Huddingeleden, orange markering
- Brinkslingan, ca 8 km, grön markering
- Sameslingan, ca 5 km, gul markering
- Tornbergslingan, ca 6 km, grön-vit markering
- Reservatsgräns
- Angränsande naturreservat

Skala 1:12 500

0 1 km

Söder om Paradisets naturreservat ansluter Tornbergets respektive Svartsjöns naturreservat i Haninge kommun

Sörmlandsleden mot Hemfosa och Nynäshamn

Foto: Richard Vestin

Vintertagg är en ovanlig svamp som trivs i områdets gamla hållmarkstallskog

Spelande tjädertupp.

Foto: Richard Vestin